

Beek omgelegd

Den Ouden Aannemingsbedrijf realiseert Ligne-project in Sittard

Met een ambitieus opknapproject wil Sittard de stad een oppepper geven. Een belangrijk onderdeel daarvan is het Ligne-project. Den Ouden Aannemingsbedrijf kreeg de opdracht voor het herinrichten van de openbare ruimte met het beste idee om de Geleensebeek ongehinderd door te kunnen laten stromen. Ook al was zelfs die omleiding niet bestand tegen de watervloed van juni vorig jaar.

Project: realisatie Ligne-gebied, Sittard
Opdrachtgever: gemeente Sittard
Aanneemsom: 5,5 miljoen euro
Looptijd: augustus 2015 tot juli 2017
Werkzaamheden: complete herinrichting Ligne-gebied in Sittard, inclusief aanleg riool, verleggen kabels en leidingen en aanbrengen van bestrating in nieuwbouwgebied. Daarnaast herstellen waterloop Geleenbeek en aanleg natuurlijke oever.

Teamleider Marco van Laarhoven wil vooral samen met zijn mensen zorgen voor een optimale uitvoering van het werk. Iedereen heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheid.

In de keet van Den Ouden Aannemingsbedrijf, een onderdeel van familiebedrijf Den Ouden Groep uit Schijndel, hangt een mooi whiteboard. 'Verbeterbord' staat er boven. Hoewel er nu niets op staat, wil dat niet zeggen dat het niet werkt, stelt uitvoerder Marco van Laarhoven "Toen we hier anderhalf jaar geleden begonnen, stonden er elke week wel een aantal opmerkingen en ideeën op. Daar is het ook voor bedoeld. We willen de mensen graag laten meedenken over hoe we een werk zo goed en slim mogelijk kunnen uitvoeren. Zeker in het begin loop je tegen allerlei onverwachte zaken aan. Dan is het mooi als je dat met elkaar op kunt oplossen. Vaak hebben de mensen die aan het werk zijn namelijk de beste ideeën."

De kans op onverwachte zaken is extra groot als je zo'n project wat verder van huis hebt, weet Van Laarhoven. "Het betekent dat je de omgeving niet kent, onbekend bent met de bodem en je niet even snel iets op de zaak kunt halen. Het is dus van belang dat je continu goed nadenkt over hoe je de dagen daarna verder moet."

Het project dat Van Laarhoven onder zijn hoede heeft, is even groot als ambitieus. Het staat in Sittard bekend als het Ligne-project. Het betreft het opknappen van het westelijk deel van het stadshart. Op de plaats waar nu wordt gewerkt, stond eerst een oude, vervallen supermarkt. Die is gesloopt en daarna zijn er een bibliotheek, een vestiging van de Hogeschool, een cultuurhuis en diverse winkels en woningen gerealiseerd. Na deze grootschalige nieuwbouw kreeg Den Ouden Aannemingsbedrijf de herinrichting van het openbaar gebied om deze gebouwen gegund, een order met een aanneemsom van 5,5 miljoen euro. Dit betrof niet alleen het bestraten van de wegen en pleintjes in het gebied, maar ook het opnieuw zichtbaar maken van de Geleenbeek, in de volksmond ook bekend als de Keutelbeek. Deze beek loopt in een enkele honderden meters lange koker onzichtbaar onder Sittard door. Ter hoogte van het Ligne-project moest deze koker worden verwijderd en moest er een nieuw natuurlijk stroomgebied worden aangelegd.

Wild stromend riviertje

Vooral de oplossing die Den Ouden Aannemingsbedrijf bedacht om deze beek ongehinderd door te kunnen laten stromen, leverde in dit EMVI-bestek veel bonuspunten op. Gealarmeerd door berichten dat dit stroompje de Keutelbeek wel een lieflijk klinkende naam heeft, maar ook kan uitgroeien tot een wild stromend riviertje, besloot het bedrijf een complete omleiding in het plan op te nemen. "Waar andere bedrijven met pompen en leidingen aan de slag wilden, besloten wij om een complete bypass in het programma op te nemen. Met damwanden hebben we vanaf het nieuwe eindpunt van de koker een nieuw afvoerkanaal aangelegd. Deze eindigt bij het oude einde van de koker."

Hoe belangrijk deze oplossing was, bleek vorig jaar juni. In de periode dat in Limburg en Brabant akkers onder water liepen, hagelstenen daken en gewassen vernielden en overal noodpompen stonden, begon ook de Geleenbeek te stijgen. Er kwam zoveel water dat de koker van boven tot onder was gevuld met water. Zoveel dat zelfs het tijdelijk afvoerkanaal niet meer toereikend bleek, herinnert Van Laarhoven zich met ontzag. "Het is niet normaal wat een water er dan plotseling via zo'n beekje naar beneden komt. Het waterpeil steeg zo ver dat het over de damwand heen toch in onze werkput liep.

1 Tegen de damwand die de fundering van de gebouwen opsluit, worden nieuwe kademuren opgehangen. De hoogwerker fungeert als zekerheid om terugkappen te voorkomen.

2 In het werk is het telkens zoeken naar de beste uitvoering. Van Laarhoven maakt daarvoor graag gebruik van de ervaring en ideeën van de werkers in het veld.

3 Vanaf de koker krijgt de beek straks zijn oude vorm. Links is de kadermuur te herkennen, waarin het profiel al is gemonteerd. Waar nu de beek stroomt komt straks weer een leemlaag.

4 In de directieket hangt het Verbeterbord. Iedereen kan daar alles op kwijt over aanpassingen die het werk kunnen versnellen of vereenvoudigen. Het bord zorgt dat er niets wordt vergeten.

Op een gegeven moment stond alles onder water. Door het afvoerkanaal kon het water echter wel weg. Dat moest ook wel, want anders zou het voor Sittard blijven staan en zou de hele stad onder water lopen. Dan zie je ook hoe belangrijk het is om juist met het water in deze plannen rekening te houden. Met pompen had je dat nooit gered."

Zonder grote overlast

Nu, begin februari, is daar niets meer van te merken. De beek stroomt weer lieflijk en de bodem van de oude koker is nu de werkvloer voor de mensen die bezig zijn om tegen de gebouwen de nieuwe kademuren aan te brengen. Hoewel deze deel lijken uit te maken van de gebouwen die er boven staan, behoort dit deel niet tot de utiliteitsbouw, maar is het onderdeel van de herinrichting van de openbare ruimte. Het betekent voorzichtig manoeuvreren om met een telekraan de grote betonnen platen op hun plaats te krijgen. Deze worden gemonteerd en vormen daarna direct de kade waar de beek langs stroomt.

Tegelijkertijd worden ook de bruggen gebouwd die straks de verbinding vormen tussen het winkelgebied en het tegenoverliggende recreatieterrein. De brughoofden worden nu gebouwd, waarna de bruggen worden aangebracht en vervolgens de grond rond de

bruggenhoofden wordt weggegraven. Dan begint ook de afwerking van de andere oever, die een veel natuurlijker karakter moet krijgen, met groenstroken en een gedeelte met een soort kasseienbekleding. Als al het kadewerk is gedaan, wordt ook de bodem van de oude koker gesloopt en krijgt de rivierbedding zijn definitieve vorm. Het betekent het aanbrengen van een leemlaag met daarin wat kleine eilanden van stenen om het een natuurlijk karakter te geven. Doel is om het hele project voor de bouwvak gerealiseerd te hebben.

Nu een groot deel van het werk is gerealiseerd, blijkt het gebied al te leven. Rond de Hogeschool en de bibliotheek is het al een komen en gaan van mensen. Vol trots loopt Van Laarhoven over het stuk dat al is opgeleverd. Daarbij zijn vooral onder de grond kunststukjes gerealiseerd, zoals drie nieuwe riolen onder de doorgaande zuidelijke rijksweg die de noordgrens van het gebied vormt. Deze weg met een lengte van 800 meter is in drie maanden tijd volledig opnieuw ingericht. Den Ouden Aannemingsbedrijf bedacht daarvoor een oplossing die omwonenden en winkeliers aanstond. Door het werk links en rechts te scheiden, bleef er ruimte voor het doorgaande fietsverkeer. Met een strakke planning bleek het mogelijk om binnen het gestelde tijdsschema en zonder grote overlast de weg geheel nieuw in te richten.

5

6

7

8

9

5 Onder het nieuwe Cultuurplein ligt een enorme verzameling mantelbuizen. Ondanks het grote aantal zijn ze nu al bijna allemaal in gebruik. In speciale putten kunnen kabels via verschillende mantelbuizen naar de plaats van bestemming.

6 Onder in de bypass is een werkvloer gestort om te voorkomen dat de beek de bodem nog verder uit zou slijten. Na herstel van de beekbedding wordt deze weer verwijderd.

7 In het recreatieterrein komt een speciaal karrenspoor voor de bevoorrading van achterliggende winkels.

8 Aan de noordkant van het gebied is in de eerste fase een doorgaande straat vernieuwd. Door een strakke planning kon deze klus in drie maanden worden geklaard, waarbij ruimte bleef voor het langzame verkeer.

9 Op sommige plaatsen zijn in het werk rioolputten gemetseld om een aansluiting te maken van het nieuwe op het bestaande riool. Mooie klussen voor de grondwerkers.

Kunststukjes

Rondom de nieuwe gebouwen liggen ondergronds nog een aantal andere kunststukjes. Zo is er onder het Ligne-plein een parkeergarage waarvan het dak vlak onder de straat ligt. Het betekent dat in een heel dunne laag alle riolen en mantelbuizen moesten worden weggewerkt. Om schade door vorst te voorkomen, ligt er ook drainage om het zand onder alle omstandigheden zo droog te houden dat de kans op opvriezen nihil is. Een grote hoeveelheid mantelbuizen met op strategische knooppunten verbindingsputten moet voorkomen dat het straatwerk de komende jaren weer herhaaldelijk open gaat.

Projectleider Geert-Jan Aalbers is trots op de prestatie die Marco en zijn team hebben geleverd, maar wijst ook op de goede samenwerking die het team heeft met Gemeente Sittard. "In de voorfase kun je mooie oplossingen bedenken, maar in de uitvoering maak je samen met elkaar een project wat moet leiden tot het gewenste eindresultaat."

Oudere werknemers

Op het werk valt ook iets anders op: het ontbreken van jongere medewerkers. Alle mensen die bezig zijn met rioolputten, bruggenhoofden en het maken van aansluitingen behoren tot de groep dertigplussers. Een ontwikkeling die Van Laarhoven zorgen baart. "Er zijn niet veel jongeren meer die dit werk willen doen. Als dat zo doorgaat is de grondwerker over vijftien jaar bijna niet meer te vinden, terwijl dit het mooiste werk is wat er is. Elke dag maak je namelijk wat anders. Van het metselen van putten tot het aanbrengen van een brug en van het aanleggen van een riool tot het maken van het straatwerk. We zullen de jeugd bewust moeten maken dat hier binnen ons vakgebied prachtige uitdagingen liggen."

TEKST: **Toon van der Stok**

FOTO'S: **Toon van der Stok, Marco van Laarhoven**